

FLORENTIN SMARANDAKE

PARADOKSISTIČKI
DVOSTIHNOVI

Lumina

Florentin Smarandache (rođen 1954) profesor je na Univerzitetu Novi Meksiko (SAD). Objavio je 45 knjiga iz oblasti matematike, filozofije i književnosti (pesme, kratka proza, roman, pozorište, eseji i prevodi) na rumunskom, francuskom i engleskom jeziku.

U književnosti je osamdesetih godina utemeljio avangardni pokret nazvan paradoksizam koji ima mnogo pobornika u svetu. Zasnovan je na ekscesivnom korišćenju antagonističkih postupaka u umetnosti i književnosti, na zanimljivoj povezanosti matematike, filozofije i književnosti. Uveo je poeme sa fiksnom formom: <paradoksiistički dvostih>, <tautološki dvostih> i <dualni dvostih> inspirisani matematičkom logikom.

Ostvario je književne eksperimente u pozorišnim tekstovima.

Sarađuje u više od 50 naučnih i stotinak književnih časopisa u celom svetu.

U matematici postoji nekoliko pojmova (Funkcije, Sekvence, Konstante i Paradoksi) nazvanih „Smarandache“, a uvršteni su u američke enciklopedije.

U filozofiji je uneo <neutrofiju>, generalizaciju Hegelove dijalektike koja je osnova njegovih matematičkih istraživanja, poput <neutrofističkih logika>, <neutrofistička verovatnoća>, <neutrofistička statistika>.

Sa takvim performansama Florentin Smarandache je sredinom devedesetih i nas otkrio posredstvom časopisa „Lumina“, uvidevši da se nalazimo i pod pečatom novog književnog pravca.

Možemo biti ponosni što estetika paradoksimizma izvire iz dela vrhunskih rumunskih i srpskih pesnika pa se odatle rasprostrla i ka ostalim evropskim književnostima.

Autor je pronikao u suštinu i utemeljio pokret pa je takva pesnička prepređenost vidljiva i kod mlađih generacija.

U svojoj neuhvatljivosti Florentin Smarandache sada lirski kaligrafiše novu unikatnu pesničku formu u vidu *Paradoksimističkih dvostihova* koji se premijerno objavljuju i na srpskom jeziku.

Biće paradoksalno ako će vas nakon prvobitnog zapleta ovi stihovi zaintrigirati, te i vi budete kreativni!

JOAN BABA

Kolekcija **Lumina** 2000

FLORENTIN SMARANDAKE

PARADOKSISTIČKI
DVOSTIHOVI

Vizuelni identitet: BINIS

Ilustracije iz Dokumentarnog Fonda
„Lumina”

Crtež na koricama:
Aleksandar Baba-Vulić

Fotoportret autora:
Prof. Teodor Ramiancu

Ilustracije: Silvija Mandreš-Ćinić

© *Kolekcija* **Lumina**

Edicija **P**

Br. 2, 2000

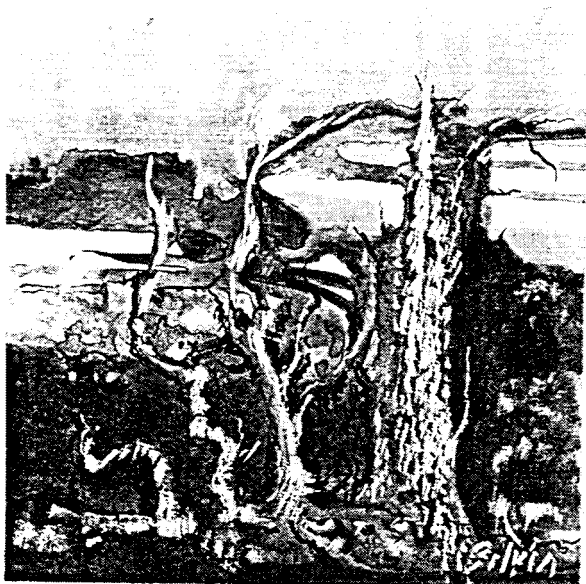
YU ISSN - 0350 - 4147

FLORENTIN SMARANDAKE

PARADOKSISTIČKI
DVOSTIHOVI

Izbor i prevod sa rumunskog jezika
Joan Baba

Kolekcija **Lumina** 2000

REČ UNAPRED I UNAZAD – Četvrti *Manifest Paradoksizma* –

Teorija Paradoksnostičkog Dvostiha

PARADOKSISTIČKI DVOSTIH je sačinjen od dva suprotstavljena stiha koji se sjedinjuju u celinu, definišući (ili čineći vezu) sa naslovom

Po pravilu, drugi stih negira prvi sadržavajući pojam (sintagmu), suprotnu ideju (antinomsku, antagonističku)

Stvaranje Dvostiha:

- uzmite rečnik književnih izraza, poslovice, izreke, aforizme, maksime znamenitih ljudi ili dosetke i protivrečite ih do mile volje!

- ili rečnik antonima i rečnik sinonima, pa pravite egzibicije po pojmovima (sintagmama) protivrečnim izrazima, homogenizujući heterogene elemente; birajte odgovarajuće naslove i uđite u paradoksizam.

Škola književnog paradoksizma koja se razvila osamdesetih godina nastavlja se ovakvim dvo-stihovima zatvorenim u *novu lirsku formulu*, tačnu ali i otvorenu za ono što je bitno.

Za ovakve poeme, mogu se elaborirati matematički algoritmi, mogu se uneti u kompjuter: ali je poželjna pisaaća mašina sa... dušom!

Karakteristike:

Ceo paradoksistički dvostih treba da bude kao parabola, hiperbola, unitarna geografska elipsa na granici između umetnosti, filozofije, rebusa i matematike - kompementaran - i da sadrži:

- antiteze, antinome, antifraze, parafraze, suprotstavljene metafore, polarizaciju
- paradokse na nivou semantičkog: ideatičkog, socijalnog, političkog, teološkog, lingvističkog, psihološkog, filozofskog ili čak naučnog: upravo ovakav paradoks daje slast celini i otuda lepota pisanja, ukus male metafore koja leprša na zatrepalim krilima
- pseudo-paradoksi, ponedge
- smešan karakter u odnosu na zastareli akademizam i oronuli tradicionalizam
- kalkiranje (spajanje) - oksimološka spajanja u nizu, žargona, lingvističkih izraza, šablona, arhetipova, šema, klasičnih matrica
- pronalaženje (i ugradnja) formula i anti-formula stvaralaštva

- protiv-pesme
- antitetški epigramski stil
 - parodiranje izraza, poslovice, aforizama, dosetki, maksima, jezičkih okvira (drvenih i ne samo), gramatičkih struktura, frazeologija kroz:
 - obrnuti smisao od 45 do 90 stepeni
 - u protivsmisao, dvosmisleno (od 180 stepeni)
 - vlastita figurativna interpretacija, i obratno (strasne ili revnosne suprotnosti)
 - parafraziranje radi osvežavanja zamrlih šablona
 - ili metaforizovani nosens, preterani, parabolizovani (povećana smanjenost, kao kroz mikroskop, ulazeći u beskraj malih svetova)
 - idiosinkrazija na kontradikcijama, razmišljanja, deformacije, izopačenosti, (pro)tumačenja, mistifikacije, poetska i antipoetska preterivanja
 - tekst, paratekst, anti-tekst, inter-tekst sa paradoksičkim savijanjima/skretanjima (podjezičkim, nadjezičkim i metajezičkim)
 - inspirisane folklorom: šale, vicevi, dosetke
 - ili žongliran na dvosmislenim homonimima (više značenja)

- neki paradoksi su postali zajednička mesta, metafore, postali su tradicija pošto su u vreme nastanka bili dočekivani protivljenjem ili su bili odbijeni;

to je sudbina bilo kojeg paradoksa!

Paradokсистički dvostihovi da budu:

- šematski

- poput nekih naobrazbi

- suština filozofskih misli

- treptaj imaginacije

- duhovne reči, vredne spomena, koje će da ti podmažu dušu

- sa ekonomijom reči, *non multa, sed multum*: maksimalizujući minimalno, minimalizujući maksimalno -

sada, kada svet manje čita, neophodno je pisati sažeto

- razgranati u topiku, nacionalnim sferama, kao poetske paradokсистičke jednačine

- stvari imenovati svojim imenom (ako sečemo nožem hirurške lirike)

- stihovi da proklizavaju prilikom čitanja

- najmanje jedan unutrašnji ritam (čak i rimovani) za jedan delić harmonije (u prividnoj neharmoniji)

- metrička struktura dvaju stihova da bude slučajno raspoređena

- sintagme treba da imaju posebnu slast
 - obrati pažnju da presek poeme u dva dela bude šaljiv i lepršav u vremenu i protiv-vremenu, cezura i anti-cezura
 - imajući naslov, pesma je zaokružena
 - naslov, kratak i sveobuhvatan, da sadrži ključ poetskog korpusa
 - neka vrsta lirske enigmatske definicije: zasnovana na antitezi, koristeći dvostih koji uslovljava naslov
 - paradoksiistički dvostih ne treba tumačiti kao jednostvani kalambur, već dublje do srži shvatanje neshvatljivog
 - ponekad čak i neshvatljivo shvatljivo [jednostavne impresije, nakon površnog čitnja, da temeljito ovladamo materijom]
 - poput organskog elektriciteta.
- Ova knjiga ne može se prevesti, već može da se a d a p t i r a na kliše drugih jezika.

Istorijske konsiderente, razmatranja, obziri, razlozi, uvažavanja

Nisam izmislio paradoksizam već sam ga pronašao. On je postojao pre... paradoksisista. Narodna mudrost ali i deo obrazovnog stvaralaštva, udešava se perfektno po matrici kla-

sičnog paradoksizma: u tom smislu evo nekoliko primera:

- počev od antičkih Grka, Platon (koji stavlja Protagoriasu u usta):

Ceo svet / Uči ceo svet;

- ili romanski preci:

Festina / Lente (Požuri / Polako);

- nastavljajući sa starim rumunskim aforizmi-
ma:

Sedi krivo / I misli pravo

[K. Negruci, 1840.]

- kako je Volter rekao ?

Zakoni u umetnosti su pravljeni /

Da bi bili narušeni,

I onda?!

- Bodler sa „Les fleurs du mal“;

- Eminesku o devici:

Skoro neće / Skoro hoće;

- do Karadžalea sa njegovim:

Čist / Prljav;

- Argezija:

Jedno govorimo / Drugo pušimo

(primećujete prividnu aluziju);

- politički paradoks:

na primer

Koliko jedni žele da unište Maršala

Antoneskua,

Toliko ga oni iz suprotnog tabora više dižu
u zvezde
kao na vagi: kada jedna plitica ide nadole, dođe
ti da na drugu staviš nešto za izjednačavanje;
to je psihološka stvar, kao na utakmici kada
navijamo za slabiji tim (+ i – treba da stoje u
ravnoteži):

tako da ćemo reći da je

„Jon Antonesku pao / Uzdižući se”

- dakle, želeći da ga unište, nisu uradili ništa
drugo nego su ga doveli u svest najšire
publike:

to je *Obrnuti efekat* koji deluje sa *Zakonom
Ravnoteže*;

i obrnuto: preterane ovacije vode suprotnim
reakcijama: uživajući naklonost jednog režima

„Pesnik Mihaj Beniuk je uzdižući se /
Propao”;

Humanost (pozitivna ili negativna) ne postoji:

- o birokratiji iz staljinističkog perioda:

Dvojica sa motikom. / trojica sa kartom;

- ironija Grigore Mojsila:

JON BARBU

Jeste najveći matematičar / među pesnicima,

I najveći pesnik / među matematičarima!

(što se nažalost primenjuje i na meni?);

- kao i Alberto Kaeiro, alias Fernando Pessoa:
 Jedini tajnoviti smisao u stvarima
 Jeste taj da nemaju nikakav tajni smisao;
- i u našem vremenu, jedan od socijalnih paradoksa:
 „The Power / Of the Powerless”
 [Vlast onih / bez vlasti],
 esej Valcava Havela koji je od disidenta (bez vlasti) stigao do predsednika (sa najviše vlasti) u bivšoj Čehoslovačkoj, podareći demokratiju svojoj zemlji, ali i njeno raspadanje;
- Oktavijan Peler u „Flakara”:
 SPECIJALIZACIJA znači
 Da znaš što više / o onome iz najmanjeg,
 Dok ne stigneš da znaš sve / o ničemu!
- ekonomski paradoks:
 Zemlje koje proizvode mnogo /
 što ne troše,
 i
 Troše previše / od onoga što ne proizvode
 [Rodžer Gerdi, 1997];
- „Čuda” iz Karakala:
 - a) Zatvor / u Ulici Slobode!
 - b) Groblje / u Ulici Vaskrsenja!
 - c) Ukradeno / od Policije!
 - d) Zapalilo se / Vatrogasno sedište!
- lakrdijaški govor u protiv-smislu:

Činim ti dobro: / Ljutiš se?

(pa normalno da se ne ljutim!);

- ili poslovice, uzrečice, savremene misli veoma upotrebljene:

Lenjivac / Najviše trči

Hajdemo da radimo / Daj Bože, da ne radimo!

Glupi pas / U lovu

Uhvati slepca / I vadi mu oči

Dvojica se svađaju / Treći dobija

Neka i jednog vuka / Ugrizen od ovce!

Ti piješ njega / A on pije tebe

Ako dobro vežeš / Lako odvežeš

[I. C. Hintesku, „Rumunske poslovice”, izd. „Facala”, Temišvar, 1985]

(obrnute interpretacije):

- i engleska poslovice:

Čaša je polupuna / Ili poluprazna

dakle svaka stvar je i pozitivna i negativna, zavisno od toga iz kog ugla se posmatra - princip kojim su se koristili i propagandisti:

- od povećih naslova u novinama (ili čak knjiga u knjižarama) koje, ukoliko sadrže i paradokse, postaju podstrekačke, šokantne prilikom čitanja

- u fudbalu čak, kada trener daje savete igračima:

Najbolja odbrana / Jeste napad -
bez da bude paradoks, već taktika, realnost;
- nastavlajući Murfijeve Američke zakone
gorkog humora:

Verovatnoća, da će kriška hleba pasti na
tepih sa stranom namazanom pekmezom
veća je nego sa nenamazanom stranom

(!)

- i u matematici postoji nekako paradoksalno
(pa ipak neparadoksalno!) *Sup inf (M)* i dublet
Inf sup (M).

Što znači *najveći iz redova najmanjih*,
odnosno *najmanji iz redova najvećih*.

Cool, isn't it?

- ili „Pesme Pijanca“:

Od pijane / birtije dolazim.

Idem ogradom / Držim se za drum.

I prijatelj sam / Sa dušmanima!

- i poluparadoksimistička tercina:

Ko zna nešto da napravi, praviće.

Ko ne zna, učiće od drugih kako da
napravi!

A ko ne zna ni da pravi ni da uči druge,
rukovodi!!

- za vreme diktature u Rumuniji:

Čl. 1. Šef je u pravu.

Čl. 2. Šef je uvek u pravu.

Čl. 3. Kada šef nije u pravu, primenjuju se članovi 1 ili 2;

- ili od tiho ispričanih viceva, nekada na čoškovima:

ERA ČAUŠESKU

Pesimista: Lošije od ovoga nije moguće...

Optimista: Da znaš da je moguće (!)

(i zaista, period tranzicije pokazuje se još grubljim)

- i „čuvene” narodne izreke sa veoma ... plastičnom logikom!

VRHUNAC GLUPOSTI:

Da veruješ da ti je tašta

Devojka

ili

VRHUNAC PLIVANJA:

Jednom rukom da plivaš

Drugom da pomeraš noge (!)

ili

VRHUNAC KOKOŠKE:

Kokoška ima podjednako paralelne noge.

Naročito levu (!!)

(drugi red stavlja tačku na svemu).

I još mnoge, u oku lektora ili uvetu slušaoca.

Tipovi Paradoksiškog Dvostiha

1 - **parafraziranje klišeja:**

„Pogodan čovek / na pogodnom mestu” =
PRESTUPNIK;

2 - **parodiranje:**

narodna izreka <Govoriš o vuku / A vuk
na vratima>

supstitucijom postaje ironična

„Govoriš o vuku / A *svinja* na vratima (!)”
= KOINCIDENCIJA;

3 - **obrnute formule:**

„Svaki izuzetak / Dopušta pravila”
(umesto Svako pravilo / dopušta
izuzetak);

4 - **dupla negacija**, koja znači afirmaciju:
„Rat / Protiv rata” = MIR;

5 - ili **duplu afirmaciju**, koja znači negaciju,
čudno zar ne?

„Osveštanje / Svetaca” = HIROTONISANJE;
odnosno i sveci imaju svoje grehe!... dakle
nisu baš tako sveci;

6 - **patvorena (izvrnuta) putanja:**

„Sa jednim staklenim okom / A drugim
mačijim okom” = MOTOCIKL;
(pomisliš neko biće, kad tamo je...)

- 7 - **hiperboločni** (preterani):
„Od četvero zaposlenih / Petoro su šefovi”
= BIROKRATIJA;
- 8 - **sa promenljivom nijansom prema naslovu:**
„Bila je nevina / Dva puta” =
a) ozbiljno (biblijski): DEVICA MARIJA;
b) ili u podsmehu: PROSTITUISANA;
- 9 - **epigramski**
OPSEDNUT SASTANČENJEM
„Nema drugog izbora već da održi
sastanak / Sam sa sobom”;
- 10 - **pseudo-paradoksički:**
„Krivi / Nekrivi” = PROSTODUŠNI
„Motivacija / Nemotivacija” =
ALJKAVOST;
- 11 - **tautologija:**
„S one strane / Od one strane” = U
EKSTREMNOJ DALJINI
„Grad / Gradova” = METROPOLA
„Dublje / Od dubljeg” = U DUBINI
„Koliko su nam prijatelji / Prijatelji” =
BUDNOST;
- 12 - **razvučeni:**
„Idemo / Ili više ne stojimo?” = KUDA
„Šta radiš: spavaš, / Ili se nisi probudio”
= POSPANOST;

- 13 - zasnovani na **pleonazmima**:
„izmišlja nešto / Već izmišljeno” =
PLAGIJATOR
- 14 - ili na **anti-pleonazama**:
PUTNICI: „Pomeramo se / Unazad”;
- 15 - **zamena atributa u sintagmama**:
<Ćopav na jednu nogu>, što jeste
trivijalna sintagma, zamenom, postaje:
„Ćorav / Na jednu nogu” = PAKOSNIK
(i tako dobija interesantniji aspekt);
- 16 - **zamena dodatka u sintagmama**
[pledirajući za metaforički nonsens (ne
absurdan), preuveličavajući sitagmu u
pravcu nadrealizma]:
<Čarapama cepa pete>, što je zajednički
izraz, zamenom postaje:
„Čarapama cepa / Zadnjicu” = PODERAN
(što je žovijalnije);
- 17 - **promena delova celine**:
<Ne turaj ruku / gde ti ne kuva lonac> ima
varijante
„Ne turaj lonac / Gde ti kuva ruka;,
ili
„Ne kuvaj lonac / Gde ne turaš ruku” =
POKUŠAJ;
Koje su „originalne” forme promenjenih
izraza:

„Čekić / Hvali svoga ciganina”
„Okno do oka / Ne vadi gavrana”
„Udri konja / Koliko je želježno”
„Mačka sa miševima / Ne vata zvono”
„Dobar pas / U mešini od sira”
„Iza vojnika / Mnogi se ratovi pokazuju”
„Ne cepaj / jer ćeš se izdužiti”
„Trupac ne odskače daleko / od ivera”
Pronađite odgovarajuće naslove za svaki
navedeni paradoksički dvostih;

18 - **negacija klišea** (ali da stvara antiteze):

<Uzmi / što ti se daje> postaje
„Uzmi / Što ti se ne daje” =
NEKONFORMISTA
<Pusti me / Da te pustim> postaje
„Pusti me / Da te ne pustim” =
OSVETNIČKI
analogno
„Glav čuje / Ali ne povezuje” =
KONFUZIJA;

19 - **antonimizacija (imenička, pridevska itd.):**

<Slatko kao / med> postaje
„Slatko kao / Žuč” = BITTER - i
„Gorko kao / Šećer” = SIRUP
OD ŠEĆERA;

- 20 - **bajke u dvosmislu:**
IMAO SAM JEDNU DEVOJKU TAKO
LEPUUU... //
„Nju si mogao gledati / A sunce nikako”!
(<sunce> i <nju> su intervencije);
- 21 - **promena gramatičke kategorije
(čuvajući harmoniju supstitucije):**
U NUŽDI // „Dobar prijatelj / Teško se
prepoznaje”
ili obratno
TEŠKO // „Dobar prijatelj / U nuždi se
prepoznaje”;
- 22 - **u epistolarnom ili kolokvijalnom stilu:**
GOSPON' UČITELJU, //
„Dete zna da čita / Ali ne poznaje slova”
(primećujete aberaciju);
- 23 - **zagonetni:**
„Gleda u tebe / a ne vidi te” = (Ko?
KRTICA, jer nema oči; ili SLEPAC);
- 24 - **metaforični:**
„Lukavo se kupam u svetlu / Noći sa
srebrnim pramenovima” = LJUBAV;
- 25 - **filozofski:**
PERSIFAL (Grk): „Nije znao / Da zna”;
- 26 - **dvostihovi - prevodi:**
VOLENS NOLENS = „Hteo / Ne hteo”;

- 27 - **drugi su naučne definicije:**
„Superiorna forma / Inferiornih bića” =
AMEBA;
- 28 - **homonimske igre (u vidu rebusa):**
„Veći od / Mora” = OKEAN;
(na rumunskom „Mai **mare** decât / **Mare**”,
pri čemu **mare** kao pridev znači *velik*,
golem, *krupan* a **Mare** u ženskom rodu =
more, obj. prev.);
- 29 - **dualni distihovi:**
„Nauka religije / Ili religija nauka” =
TEOLOGIJA;
- 30 - **poema kolaž, paradoksički:**
Snažne slike isečene iz štampe ili
preuzete iz mas medija, izopačene u
neslozi jedna sa drugom [knjiga u
pripremi];
- 31 - **poema polu-kolaž:**
kolaž + originalni deo u kontradikciji
[u pripremi];
- 32 - **većina dvostihova se mogu
generalizovati:**
„Da vidiš / Šta drugi ne vide” =
PRONICLJIVOST (I)
„Da čuješ / Šta drugi ne čuju” =
PRONICLJIVOST (II)
analogno POD ZNAKOM PITANJA:

„Koliko je slobodna / Slobodna štampa?
u čemu <slobodna> i <štampa> mogu biti
zamenjeni sa odgovarajućim {atributom} ili
{subjektom};

33 - uhaćeni dvostih **u formulama stvaranja:**

<I(N)> imenica u nominativu,

<I(G)> imenica u genitivu,

<I/P> pridevska imenica,

<P> jedan pridev,

<GI> glagol,

<Pril> prilog,

<Pril/P> pridevski prilog,

<G/I> glagolska imenica

<Non-I> antinom imenice I

<Non-P> antinom prideva P

<Non-Pril> antimon priloga Pril.,

<Non-G> negacija glagola G,

{plus posredničke partikule (rečenice,
veznike itd.) u zavisnosti od slučaja}

Evo nekoliko kategorija:

a) <I(N)> / <I(G)>

„Kritika / Kritike” = TUMAČENJE

b) <I> / <P>

„Jedan slučaj / Slučajan” =
NEUGODAN DOŽIVLJAJ;

c) <I> / <Non-I>

„Svaka poznata / Ima jednu
nepoznatu” = JEDNAČINA

d) <G> / <Non-G/I>

„Predstavlja / Nepredstavljenog” =
ZAGONETAN

ili obrnuto:

e) <Pril> / <Non-Pril/P>

„Ozbiljan u / Neozbiljnosti” = SMEŠAN

„Na ozbiljan način / On je neozbiljan
tip” = KAPRICIOZAN

f) formule koje će osmisлити aktivni čitalac
(ne pasivni) ...? ...? ...?

34 - parovi dualnih dvostihova

definišući isti pojam (iz naslova):

„Melodija / Anarhična” = DŽEZ (I) - i

„Anarhična / Melodija „ = DŽEZ (II)

ili različiti pojmovi:

„Profesionalac / Amater” = DILETANT

„Amater / Profesionalac” = PASIONIRAN;

35 - dupli paradoks:

„Anarhična melodija / Ili melodična
anarhija” = DŽEZ

„Smisao ima jedan nonsens / a nonsens
ima jedan smisao” = SUŠTINA

PARADOKSIZMA

(ponekad se dobija kombinacijom dva
dualna dvostiha);

36 - dupli polu-paradoks:

„Poznati geolog među fizičarima,

i fizičar među geozimama” = GEOFIZIČAR
(ponekad se dobija kombinacijom dva
polu-paradoksiistička dvostih).

★

U odgovoru prema svetu, književni pravci su neka vrsta forme i re-forme na kraju ovog Drugog Milenijuma nauke i tehnike, kada smo svedoci elektronske revolucije, informativne revolucije *world wide web* <Internet>,

kada je poezija zamrla.

Dakle, poezija nije zamrla - već treba osmisliti nove formule istraživanja.

A ovo nije nonsens, već smisao lirskog prilagođavanja na antilirici, u trenutku kada je umetnost - non-umetnost...

Uvodeći vrstu *poezije sa fiksnom formom*, novu, neizdanu do sada, paradoksim, svojim lukavstvom iznuđuje novi model (star koliko i svet!) predstavljanja.

S obzirom na to da je časopis za književnost, umetnost i kulturu „LUMINA” koji izlazi na rumunskom jeziku u Jugoslaviji i da je to časopis sa najdužom tradicijom u svetu van granica Rumunije, među prvim prihvatio i poklonio pa-

žnju svetskom paradoksišćkom pokretu - pove-
rio sam sabratu, pesniku Joanu Babi da saćini
izbor i prevod sa rumunskog na srpski jezik ovih
tipićnih i klasićnih p-a-r-a-d-o-k-s-i-s-t-i-ć-k-i-h
d-v-o-s-t-i-h-o-v-a koje sam sakupljo i obradio u
poslednjoj deceniji ovog 20-tog veka. Ovim
gestom iskazujem svoje poštovanje ne samo
prema „Kolekciji Lumina” koja je već poznata i
cenjena u svetu umetnosti, već i prema srpskom
narodu kojem sam se oduvek divio, a naroćito
pred kraj ovog rastrgnutog veka.

Prof. Florentin Smarandache

University of New Mexixo
200 College Road
Gallup, NM 87301, U.S.A.

Tel. i Poruke: (505) 726-8194 (stan)
(505) 863-7647 (kabinet)

Fax: (505) 863-7532 (attn. Dr. Smarandache)

E-mail: smarand@unm.edu

PERPETUUM MOBILE

U jednoj stabilnoj
Nestabilnosti

REŠENJE

Rešeno je:
„Ne može”

ATEISTA

Religiozan
U svom bezbožništvu

JEDNAČINA

Svaka poznata
Ima jednu nepoznatu

BAKSUZ

Ako nešto poželim
Sigurno će se desiti suprotno

HARAČ

Odakle nemaš

Otuda daješ

ZAKON KOMPENZACIJE

Ko gubi danas

Dobiće sutra

NEZVANI GOST

Pozvan

Nepozvan

NOSTALGIJA

Slatko

Gorkog ukusa

EUFORIJA

Piće te uspavljuje

Razbuđuje te na drugom svetu

LENŠTINA

Kada se probudi
Legne na drugo uvo

ILUZIJA

Jadni slepac
Bar san da vidi

INDOKTRINISAN

Od malih nogu mu se uliva u glavu
Da on nema glavu

SRAMAN

Daje reč
Da nije čovek od reči

EMOCIJA

Srce mi stalo
Kučajući tako jako

METAK

Vruć predmet
Koji te ostavlja hladnim

BEZ IDENTITETA

Jesam to
Što nisam

GROZNICA

Vrela žeravica
Koja te ispunjava jezom

UTOPIJA

Veličanstveni
Slomljeni snovi

AUTOPORTRET

Ne izgledam
Što zapravo izgledam

DEMAGOG

Busa se pesnicom u grudi
A ni prst ne pomera

PATRIOTSKI RAD

Dobrovoljac je -
Prinudno

VOLENS NOLENS

Hteti
Ne hteti

AMBICIOZAN

Imam potrebu za neuspehom
Za buduće uspehe

DALEKI ISTOK

Na istoku
Od istoka

ANTARTIK

Na jugu

Juga

EKVADOR (I)

Na severu

Juga

EKVADOR (II)

Na jugu

Severa

ŽENIDBA

Prosio devojci ruku

Jer su mu se svidele noge

TEORIJA ŠIBICE

Zašto drvce ima fosfor na tom kraju

A ne na suprotnom?

PRESTUPNIK

Pogodan čovek
Na nepogodnom mestu

KOINCIDENCIJA

Govoriš o vuku
A svinja na vratima (!)

ZATVOR

Sediš zatvoren
A misliš slobodno

MAGLA

Vidi se
Da se ne vidi

IDEAL

Da obuhvatiš
Beskrajnost

PERFIDNOST

Čast

Nečasnima!

ZELENAŠ

Jednom rukom daje

Dvema uzima

TABU

Hajde da razgovaramo:

O čemu nije dozvoljeno da razgovaramo?

DEMOKRATIJA

Da zabranimo

Zabranjeno

PRKOS

Da radimo

Što ne treba raditi

NESVESTICA

Vrti se kuća sa mnom
A ne pomera se s mesta

DAĆA

Snela mu kokoška u šubari
A on gologlav

SIROMAŠTVO

Staviš jednu zakrpu
Cepa se druga

SMEŠNO

Ozbiljan u
Svojoj neozbiljnosti

OBAZRIVOST

Sačuvaj me Bože, od prijatelja
Od neprijatelja se čuvam sam!

BDENJE

Budi spreman da očekuješ
Ono što ne očekuješ

EKSER NA EKSER

Kradljivac se plaši
Da će biti pokraden

BUDNOST

Koliko su nam prijatelji
Prijatelji?

REDOSLED

Organizovan niz
Haosa

POSPANOST (I)

Šta radiš: spavaš,
Ili se nisi probudio?

POSPANOST (II)

Pošto si me probudio
Ostavi me da spavam!

AMERIČKI EMIGRANTI

Govore neki engleskiii
Da ih bole... ruke!

POTEŠKOĆA

Podrazumeva se
Da se ne podrazumeva

HEROIZAM

Jadna smrt
Besmrtna

PREPORUKA

Predstavljam vam jednu gospođu
Koju ne poznajem

KNJIŽEVNA KRITIKA

Dobar roman.

Loše napisan

VOJNA STRATEGIJA

Kako da organizujemo

Dezorganizaciju neprijatelja

SASTANAK

Svako uzima reč

Kada nije na redu

GEOFIZIČAR

Poznati geolog među fizičarima

I fizičar među geolozima

KOMPLEMENTARNO

Pamti sve

Što nije za pamćenje

UMETNIK

Tek posle smrti postaje
Besmrtan

IMAO JE TAKO LEPU DEVOJKU...

Nju si mogao gledati
A sunce nikako!

BITTER

Slatko kao
Žuč

FANTASTIČNO

Uobičajen
Sa neobičnim

NEKONFORMISTA

Dobiješ
Što ti se ne daje

OSVETNIČKI

Pusti me
Da te ne pustim

KONFUZIJA

Glav čuje.
Ali ne povezuje

POKUŠAJ

Ne kuvaj lonac
Gde ne turaš ruku

GOSPON UČITELJU

Dete zna da čita
Ali ne poznaje slova

IZVIĐAČ

Traži
Što nije izgubio

HAOS

Ustrojstvo

U neredu

VARVARI

Podižu

Ruine

U KOMI

Život

Bez života

AUTOCENZURA

Dozvolite mi

Da nemam dozvolu

KUDA

Idemo.

Ili nećemo više stati?

PRIVIDENJE

Ne sve što se događa
Uistinu se događa

SUŠTINA

Ono što ostaje
Pošto nije ostalo ništa

KONTRADIKTORNO

Toliko je istinito.
Da izgleda lažno!

HEGELOVSKI

Zatvoren sistem
Koji se otvara

UZROK I EFEKAT

Idemo
Da bi imali odakle da se vratimo

VEROVATNOĆA

Moglo bi
Da se ne može

APSURDNOST

Normalnost stanja
Nenormalnog

RETRO MODA

- Šta ima novo?
- Staro...

SENKA

Mračna mrlja
Svetla

RAT

Borićemo se neprekidno
Za održavanje mira

STIH

Moja subjektivnost
Objektivna

KANT

Što je više shvaćen
Postaje neshvaćeniji

MANEKEN

Njegovo prirodno stanje
Jeste veštačko

PIRKANJE

Slušam lišće okačeno o ram
I njihovu borbu da se otkáže

OLUJA

Vetrić naduvava nozdrve
U valovima se izduvava

BRUSAČ

Uči

U gluposti

TEOLOGIJA

Nauka religije

Ili religija nauke

GLUP

Uči prema dvema knjigama

A ne zna ni po jednoj

ĐAVO

I pakao ima

Svog boga

TAUTOLOGIJA

Zar nije tako

Da tako jeste?

FUTUROLOGIJA

Budućnost postoji
U onome što ne postoji

KONFUZIJA

Jasno je
Da je po sredi nejasna stvar

ISTRAŽIVANJE

Da tražiš
I tamo gde ne možeš pronaći

STANICA

Mesto svačije
I ničije

ISTORIJA

Priča
Naučna

PARADOKSIZAM

Avangarda

Koja je postala tradicionalna

TAKO - I TAKO

Možda nisam čuo

A možda sam čuo

ZAKON NEUTEHE (I)

Svaki dobitak

Implicira gubitak

ZAKON NEUTEHE (II)

Dobitak na jednoj strani

Znači gubitak na drugoj

ČUDO

Objašnjava

Neobjašnjivo

PEDANTAN

Misli

I kad ne misli

IZDAJNIK

Ovaj nas prodaje

Besplatno!

KVALITET

Malo više znači

Malo manje

IGRA SA NULA IZNOSOM

Kada gube jedni

Dobijaju ostali

BOMBA

Konstrukcija

Razaranja

TEORIJA APROKSIMACIJE

Greška

Tačna

KOMOTAN

Učinio je napor

Da se ne napreže

PRISTRASNA PRESUDA

Pravda

Nepravedna

PESNICI!

Budite srečni!

Zbog svoje nesreće

OPOZICIJA

Uspeh jednih znači

Neuspeh drugih

MODA

Obući kostim

Koji nemaš

VEČNOST

Trenutak traje

Jedan vek

BELO

Boja

Bezbojna

DON ŽUAN

Sa jednom ženom na levu, jednom na desnu.

I drugom na drugoj nozi

DARVINIZAM

Prilagođavanje, da bi preživeo,

U uslovima neprilagodljivosti

RETROGRADAN

Napreduje
Unazad

AUTOUNIŠTENJE

Neprijatelj čovečanstva
Jeste čovek

IDEALNO

Svako teži ka
Onome što nema

U ŠTRAJKU GLAĐU

Jede
Pečena strpljenja

MEŠANAC

Crnac
Malo belji

ŽIVOT

Rodiš se

Da bi umro

RECENZIJA

Kritika

Bez kritike

ANTIPATIČAN

Ni na svojoj sahrani

Da ga ne vidim!

ZEVALO

Kaže sve

Što nema da kaže

PERFIDNO POLITIKANTSTVO

U ime ljudskih prava

Krši ljudska prava

NEODLUČAN

Bori se
Sam sa sobom

ZBRKA

Organizovanost
Neorganizovana

GRADONAČELNIK

Bog
Lokalni

RELATIVNOST (I)

U svakoj istini
Klija jedna laž

RELATIVNOST (II)

Svaka laž
Sadrži košticu istine

RELATIVNOST (III)

Deo od istine

Laži

RELATIVNOST (IV)

Deo laži

Iz istine

SPOMENICI

Vajari unesu mnogo duše

U kamen, u drvo

GENIJALNOST

Pravi umetnik treba da stvori

Nestvoreno

MIR

Rat

Protiv rata

ISTORIJA

Unapred

Če misliti unazad

HOMER (I)

Video je bez očiju

Što drugi ne vide očima

HOMER (II)

Slepac

Sa ogromnom vizijom

KONZERVATIVIZAM

Tendencija

Protiv tendencije

LENJ

Umoran

Od previše sedenja

PREPISIVANJE

Autentično

Neautentično

ČESTITOST

Najbolja laž

Je istina

POD ZNAKOM PITANJA (I)

Koliko je slobodna

Slobodna štampa?

POD ZNAKOM PITANJA (II)

Koliko je demokratsko

Takozvano *demokratsko* društvo?

BUMERANG

Kada odlazi

Zapravo dolazi

DIKTATURA

Komedija

Tragična

VINO

Njegova mladost raste

Po meri starenja

GLUMAC

Pretvara se

Da se ne pretvara

MIKROKOSMOS

Mali

Veliki beskraj

DEKADENCIJA

Bilo je bolje

Kada je bilo lošije

PREPREKA

Svako dobro
Počinje rdavim

CIKLIČNO

Završava se
Da bi počelo

NEBESKI SVOD

Ograničenost
Neograničena

ODLAZI ODAVDE!

Ili odlaziš
Ili više ne dolaziš

VATRA

Gori
Od nestrpljenja da se gasi

LETARGIJA

Eh, život!

Jeste smrtan

MOLBA

Ne budite zli.

Dobri ljudi!

PERFIDAN

Laže

Toliko iskreno

GOSPODE!

Poklonio si nam svetlost

Da bi je uzeo?

KLETVA

Dabogda na ulazu imao

Tri automobila: policiju, hitnu pomoć
i vatrogasce!

BOJKOT

Stabilna

Destabilizacija

ŠPIJUNI

Oni koji su sa nama

Protiv nas

AMNEZIJA

Memorija

Bez memorije

ROMANSA (I)

Veselje

Tužno

ROMANSA (II)

Tuga

Vesela

NEPOTČINJEN

Pobeđen

Ali ipak, nepobeđen

POTČINJEN

Nepobeđen

Ali, ipak, pobeđen

FORMULA

Nije tako jednostavna

Koliko je komplikovana

ENIGMA

Objašnjivo

Neobjašnjivo

KAPRIC

Potreba

Za kojom nemaš potrebu

PROTIVNIK

Pomaže ti
Da pogrešiš

NADA

Kada te duša boli
Od radosti

UTRNULOST

Imam senzaciju -
Da nemam nikakvu senzaciju

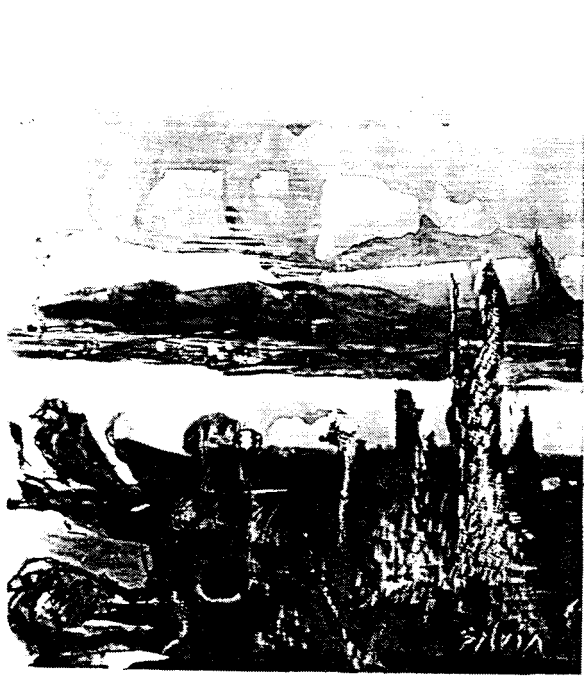
SRODAN

Isti
A različit

DUPLICITET

Živimo više života
U jednom jedinom ž-i-v-o-t-u

ZAKONI PARADOKSIZMA*

- 1) Svaki fenomen ima neko značenje
I neko neznačenje
- 2) Svaka stvar ima neku vrednost
I neki besmisao
- 3) Smisao
Ima nekog nonsensa
- 4) Nonsens
Ima nekog smisla
- 5) PARADOKS 1
Sve je „a”
Čak i „Non-a”!

* U matematici ovi zakoni su nazvani *Paradoksi Smarandache*

6) PARADOKS 2

Sve je „Non-a”

Čak i „a”!

7) PARADOKS 3

Ništa nije „a”,

Čak ni „a”!

[Ova tri paradoksa su ekvivalentna]

Supstitucijom „a” sa odgovarajućim atributom, i evidentno, „Non-a” sa njegovim antonimom, dobijaju se interesantni pojedinačni primeri:

Sve je moguće, / Čak i nemoguće!

[= deviza paradoksizma]

Svi su odsutni, / Čak i prisutni!

[= niko ne posvećuje pažnju događaju]

Sve je relativno, / Čak i Teorija Relativiteta

[i zaista, otkriva se da brzina svetlosti više nije nikakva prepreka u svemiru, dakle Anštajn se prevario]

Ništa nije savršeno / Čak ni savršenstvo!

KRAJNI POKUŠAJ

Dok sam čitala ove stihove, po glavi mi se sve vreme motao vic: Tri dame stižu na onaj svet, pred Svetog Petra. Na pitanje koliko puta je prevarila muža prva dama odgovara, iskreno, pet-šest. Petar je pretvori u roza labudicu. Druga dama kaže dva ili tri puta i on je pretvara u plavu labudicu. Treća dama ponosno odgovara da nikada nije prevarila muža. Sveti Petar joj daje bela krila. „O, jesam li ja to bela labudica?“. Ne, reče Sveti Petar – Ti si – guska!“

Kakav tragičan paradoks!

Sledeći potom uputstvo gospodina Smarandakea pokušala sam da sačinim nekoliko paradoksnističkih stihova:

JABUKA

Rajska
paklena voćka

APSOLUTNO

Crna krava
belo mleko daje

POLITIKA

Nema ulja
a prilično je klizavo

STANICA

Dolaze
odlaze

LJUBAV

Nesanica
puna snova

PRIJATELJSKI SUSRET

Dobro izgledaš
Koje lekove trošiš?

Zaključujem da zapravo sve naizgled be-smisljeno ima smisla. Lepo sam se zabavila, a gospodinu Smarandakeu zahvaljujem za divne ideje i preporuke koje su možda TEŠKO SHVATLJIVE, ALI LAKO RAZUMLJIVE.

Novi Sad.

5. septembar 2000.

BOGDANKA PETROVIĆ

NIU „LIBERTATEA”
Ž. Zrenjanina 7, 26000 PANČEVO

Lamina

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST,
UMETNOST I KULTURU

Edicija **P**

Br. 2, 2000

FLORENTIN SMARANDAKE
PARADOKSISTIČKI DVOSTIHOVI

Glavni i odgovorni urednik
JOAN BABA

Referent i lektor
BOGDANKA PETROVIĆ

Priprema: LASER STUDIO, Novi Sad

Štampa: KriMel, Budisava

YU ISSN - 0350 - 4147

SADRŽAJ

Reč unapred i unazad (četvrti <i>Manifest Paradoksizma</i>)	5
Teorija Paradoksističkog Dvostiha	5
- Stvaranje Dvostiha	5
- Karakteristike	6
- Istorijske konsiderente, razmatranja, obziri, razlozi, uvažavanja	9
- Tipovi Paradoksističkog Dvostiha	16
Paradoksistički Dvostihovi	27
Zakoni Paradoksizma	65
Bogdanka Petrović - Krajnji pokušaj	67

CIP – Каталогizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

859 . 0–14

SMARANDAKE, Florentin

Paradoksištički dvostihovi / Florentin Smarandake :
izbor i prevod sa rumunskog jezika Joan Baba ;
[ilustracije Silvija Mandreš-Činć] . – Pančevo :
Libertatea, 2000 (Budisava : KriMel) . – 68 str. : ilustr. ;
15 cm. – (Kolekcija Lumina. Edicija P ; br. 2, 2000)

Krajnji pokušaj / Bogdanka Petrović: str. 67-68. – Slika autora i
beleškao autoru i delu na koricama.